Prof. dr hab. Marian Gorynia
Prezes Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego

Założenia programowe Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego na kadencję 2026–2031

Proponuję oprzeć program Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego na kadencję 2026–2031 na sześciu wzajemnie uzupełniających się filarach: otwartym podejściu do rozwiązań organizacyjnych, aktywizacji oddziałów, skuteczniejszym pozyskiwaniu środków zewnętrznych, internacjonalizacji, odbudowie i rozwoju relacji z otoczeniem gospodarczym oraz poprawie funkcjonowania organizacyjnego, prawnego i administracyjnego.
Wspólnym celem tych działań powinno być zwiększenie zdolności PTE do realizacji jego misji społecznej oraz postulatów Deklaracji Poznańskiej. Deklaracja wskazuje znaczenie zaufania, społecznej gospodarki rynkowej, myślenia strategicznego, odpowiedzialności, gospodarki umiaru i edukacji ekonomicznej. Zaprasza również do współpracy naukę, administrację, biznes i organizacje społeczne. Program nowej kadencji powinien tworzyć warunki do przekładania tego przesłania na systematyczne działania Towarzystwa [1].

1. Poszanowanie dotychczasowego modelu organizacyjnego i otwartość na zmiany

Za możliwy punkt wyjścia przyjmuję utrzymanie dotychczasowej konstrukcji organizacyjnej, prawnej i statutowej PTE. Wyraża ona zbiorową mądrość i wolę członków, odzwierciedla doświadczenia kolejnych pokoleń oraz stanowi element tradycji Towarzystwa.
Kontynuacja obecnych rozwiązań pozostaje jednak wyborem otwartym na ocenę i dyskusję. Deklaruję gotowość do rozpatrywania inicjatyw ich modyfikacji lub zmiany, jeżeli takie propozycje pojawią się w naszym środowisku. Powinny one podlegać rzetelnej debacie, uwzględniającej oczekiwane korzyści, koszty oraz konsekwencje dla całego Towarzystwa i poszczególnych oddziałów.
Kryterium oceny rozwiązań organizacyjnych powinna być ich przydatność w realizacji misji PTE: wspieraniu aktywności członków, rozwijaniu współpracy oraz sprawnym i odpowiedzialnym gospodarowaniu zasobami. Ewentualne zmiany powinny wynikać z rozpoznanych potrzeb i uzyskiwać poparcie członków zgodnie z procedurami statutowymi.

2. Aktywizacja oddziałów jako serca PTE

Oddziały stanowią podstawową przestrzeń zaangażowania członków, budowania więzi środowiskowych oraz współpracy z lokalnymi i regionalnymi partnerami. To w nich powstają inicjatywy, dzięki którym obecność PTE może być odczuwalna w codziennym życiu społecznym i gospodarczym.
Zarząd Krajowy powinien wzmacniać swoją rolę jako organizator współpracy i dostawca wsparcia dla oddziałów. Proponuję w szczególności:

- zapewnienie pomocy koncepcyjnej w przygotowywaniu programów działalności, debat, przedsięwzięć edukacyjnych i projektów;
- wspieranie powoływania, uruchamiania lub ożywiania działalności rad naukowych oddziałów, stosownie do lokalnych potrzeb i możliwości;
- ułatwienie dostępu do pomocy prawnej oraz konsultacji organizacyjnych i finansowych;

- rozwijanie wymiany doświadczeń, udostępnianie sprawdzonych rozwiązań i inicjowanie wspólnych przedsięwzięć kilku oddziałów;
- wspólną promocję inicjatyw regionalnych i zwiększanie ich dostępności dla członków całego Towarzystwa.

Wsparcie powinno odpowiadać zróżnicowanym warunkom działania oddziałów. Szczególnej uwagi wymagają te, które dysponują mniejszymi zasobami kadrowymi i finansowymi. Jednocześnie warto tworzyć warunki do pełniejszego wykorzystania doświadczeń oddziałów najbardziej aktywnych.
Ważnym zadaniem będzie pozyskiwanie nowych członków, zwłaszcza młodych ekonomistów i praktyków gospodarczych, oraz powierzanie im konkretnych zadań i odpowiedzialności. Trwałe zaangażowanie rodzi się z poczucia wpływu, możliwości współpracy i dostrzegania sensu wspólnego działania. Pozwoli to na budowanie rozpoznawalności PTE w środowisku studentów, młodych ekonomistów i praktyków gospodarczych oraz ukazanie PTE jako atrakcyjnego miejsca rozwoju.

3. Zwiększenie aktywności w pozyskiwaniu środków zewnętrznych
Rozwój działalności PTE wymaga wzmocnienia jego podstaw finansowych. Zarówno Zarząd Krajowy, jak i oddziały powinny aktywniej poszukiwać zewnętrznych źródeł finansowania przedsięwzięć służących celom statutowym.
Proponuję rozwijanie wspólnego systemu rozpoznawania możliwości finansowania, przygotowywania wniosków i realizacji projektów. Powinien on obejmować regularną wymianę informacji o konkursach i programach, konsultacje projektowe, udostępnianie wzorów dokumentów oraz dzielenie się doświadczeniami z realizacji i rozliczania przedsięwzięć.
Warto wspierać tworzenie zespołów projektowych łączących kompetencje Zarządu Krajowego, oddziałów i partnerów zewnętrznych. Pozwoli to podejmować zadania przekraczające możliwości pojedynczych jednostek oraz szerzej wykorzystywać potencjał ekspercki członków PTE.
Pozyskiwanie finansowania powinno być podporządkowane jasno określonym potrzebom i celom. Przy wyborze przedsięwzięć należy uwzględniać ich wartość merytoryczną, pełne koszty realizacji, możliwości organizacyjne oraz trwałość rezultatów. Zróżnicowanie źródeł przychodów powinno wzmacniać stabilność finansową i niezależność Towarzystwa.

4. Internacjonalizacja i wzajemne uczenie się
Współpraca międzynarodowa powinna stać się bardziej dostępnym i użytecznym wymiarem członkostwa w PTE. Jej rozwój może zwiększać atrakcyjność Towarzystwa, poszerzać perspektywy członków oraz tworzyć nowe możliwości działalności naukowej, edukacyjnej i eksperckiej.
Proponuję rozwijanie partnerstw z zagranicznymi stowarzyszeniami ekonomistów, uczelniami i innymi organizacjami poprzez wspólne seminaria, debaty, publikacje oraz projekty. Szczególne znaczenie powinno mieć włączanie do tych przedsięwzięć oddziałów i młodszych członków PTE.
Podstawą internacjonalizacji powinna być wzajemność. PTE może udostępniać własne doświadczenia i dobre praktyki partnerom mniej zaawansowanym w określonych obszarach, a jednocześnie uczyć się od nich rozwiązań odpowiadających odmiennym uwarunkowaniom i potrzebom. Warto również korzystać z dorobku partnerów dysponujących większym doświadczeniem w wybranych dziedzinach.
Otwartość na świat oznacza gotowość zarówno do dzielenia się wiedzą, jak i do krytycznej refleksji nad własnymi sposobami działania. O wartości współpracy międzynarodowej powinny świadczyć jej rezultaty: nowe kompetencje, trwałe kontakty, wspólne inicjatywy i korzyści dla członków.

5. Odbudowa i rozwój relacji z otoczeniem, w szczególności z praktyką gospodarczą

PTE powinno systematycznie wzmacniać więzi z przedsiębiorstwami, organizacjami gospodarczymi, samorządem terytorialnym oraz instytucjami publicznymi. Kierunek ten odpowiada statutowym celom integrowania ekonomistów reprezentujących naukę i praktykę gospodarczą, upowszechniania wiedzy potrzebnej w działalności gospodarczej oraz tworzenia warunków rozwoju przedsiębiorczości [2].

Punktem wyjścia powinno być rozpoznanie potrzeb obecnych i potencjalnych partnerów oraz przygotowanie odpowiadającej im oferty współpracy. Może ona obejmować ekspertyzy, analizy, konsultacje, szkolenia, debaty problemowe i wspólne przedsięwzięcia edukacyjne. Istotne znaczenie w tym procesie będzie miała budowa wizerunku PTE jako partnera otwartego, aktywnie reagującego na zmiany w otoczeniu, oferującego szerokie możliwości budowania relacji w otoczeniu akademickim i biznesowym.

Warto rozwijać regionalne fora spotkań nauki i praktyki, angażować przedsiębiorców w identyfikowanie tematów badań i dyskusji oraz upowszechniać wyniki prac członków PTE w formie przydatnej dla odbiorców gospodarczych. Istotnym zadaniem będzie także odbudowa i poszerzanie relacji z członkami wspierającymi.

Współpraca powinna przynosić obustronne korzyści: partnerom zapewniać dostęp do rzetelnej wiedzy, a Towarzystwu umożliwiać lepsze rozpoznawanie rzeczywistych problemów gospodarki. Jej podstawą muszą pozostawać wiarygodność, przejrzystość i niezależność ocen eksperckich.

6. Poprawa funkcjonowania PTE w wymiarze organizacyjnym, prawnym i administracyjnym

Sprawna obsługa organizacyjna, prawna i administracyjna jest warunkiem skutecznego działania Towarzystwa. Proponuję systematyczny przegląd sposobu wykonywania codziennych zadań Zarządu Krajowego i oddziałów oraz wprowadzanie usprawnień odpowiadających rozpoznanym potrzebom. Działania te mogą być podejmowane w ramach obecnego modelu ustrojowego, przy zachowaniu otwartości na zmiany opisane w pierwszym filarze programu.

Priorytetem powinno być uporządkowanie podziału zadań, odpowiedzialności i obiegu informacji między organami Towarzystwa, Biurem Zarządu Krajowego a oddziałami. Warto ustalić czytelne zasady załatwiania spraw, terminy odpowiedzi oraz sposoby dokumentowania i monitorowania realizacji podjętych decyzji, z poszanowaniem kompetencji statutowych poszczególnych organów.

Proponuję w szczególności:

- przegląd wewnętrznych regulaminów, procedur i wzorów dokumentów pod kątem ich aktualności, spójności i użyteczności;
- zapewnienie dostępu do bieżących konsultacji prawnych oraz wsparcia w sprawach umów, obowiązków sprawozdawczych i innych wymagań związanych z działalnością PTE;
- uporządkowanie obiegu uchwał, umów, dokumentów finansowych i sprawozdań oraz zasad ich przechowywania i udostępniania osobom uprawnionym;
- rozwijanie wspólnych narzędzi cyfrowych wspierających komunikację, pracę nad dokumentami, prowadzenie rejestru członków i obsługę składek;
- organizowanie praktycznych konsultacji i szkoleń dla osób pełniących funkcje społeczne oraz pracowników zajmujących się obsługą administracyjną;
- zapewnienie ciągłości pracy przez dokumentowanie procedur i sprawne przekazywanie obowiązków przy zmianach kadrowych oraz zmianach władz.

Zakres usprawnień powinien być dostosowany do możliwości finansowych i kadrowych PTE. Wspólne rozwiązania warto wdrażać tam, gdzie ograniczają powielanie pracy, zmniejszają koszty i ułatwiają oddziałom prowadzenie działalności. Miarą powodzenia będzie krótszy czas załatwiania spraw, terminowe wykonywanie obowiązków oraz większa dostępność wsparcia dla członków i władz oddziałów.

Realizacja Deklaracji Poznańskiej jako wspólne zadanie

Sześć filarów programu tworzy warunki organizacyjne, finansowe i partnerskie do realizacji wspólnego zadania: zwiększania społecznej użyteczności PTE. Proponuję, aby Deklaracja Poznańska stała się stałym punktem odniesienia przy planowaniu działalności Zarządu Krajowego i oddziałów.

Praktycznym rozwiązaniem byłoby przygotowywanie rocznych planów przedsięwzięć powiązanych z jej postulatami, wskazujących zespoły odpowiedzialne, partnerów, źródła finansowania i oczekiwane rezultaty. Oddziały mogłyby wybierać zagadnienia odpowiadające ich kompetencjom i potrzebom regionalnym, korzystając ze wspólnego zaplecza całego Towarzystwa.

Postępy powinny być przedmiotem corocznej oceny, obejmującej aktywność członków, współpracę oddziałów, pozyskane środki, rezultaty partnerstw, wykorzystanie dorobku eksperckiego PTE oraz sprawność obsługi organizacyjnej i administracyjnej. Taka ocena pozwoli dostosowywać działania do zmieniających się warunków i przygotować merytoryczny bilans kadencji.

Ambicją programu na lata 2026–2031 jest Towarzystwo aktywne siłą swoich oddziałów, otwarte na inicjatywy członków, zdolne do współpracy w kraju i za granicą, sprawnie zarządzane oraz skutecznie służące rozwojowi wiedzy ekonomicznej, odpowiedzialnemu gospodarowaniu i dobru wspólnemu.

Dokumenty

1. Deklaracja Poznańska na zakończenie XI Kongresu Ekonomistów Polskich, 2025. https://kongres2025.pte.pl/deklaracja-poznanska/
2. Statut Polskiego Towarzystwa Ekonomicznego, tekst jednolity uchwalony 28 listopada 2023 r., w szczególności § 6–7. https://www.pte.pl/czlonkostwo/statut-pte